

Zadatak 13.

Odredi ekstreme sljedećih funkcija:

- 1) $f(x) = 12x - (3x - 1)^2$;
- 2) $f(x) = -x^2 + 2x + 3$;
- 3) $f(x) = x^3 - 3x$.
- 4) $f(x) = 2x^3 - 6x^2 - 18x + 7$;
- 5) $f(x) = 2x^3 + 3x^2 - 12x + 5$;
- 6) $f(x) = x^4 - 2x^2$;
- 7) $f(x) = x^4 - 8x^2 - 9$;
- 8) $f(x) = (x + 2)(x + 1)^3$;

Rješenje.

1) Prva derivacija funkcije je $f'(x) = 12 - 2(3x - 1) \cdot 3 = 12 - 18x + 6 = 18(1 - x)$, a druga derivacija je $f''(x) = -18$. Stacionarna točka je $f'(x) = 0 \implies 1 - x = 0 \implies x = 1$. Odredimo predznak druge derivacije u stacionarnoj točki $f''(1) = -18 < 0$, slijedi da je $x = 1$ lokalni maksimum. Vrijednost funkcije u $x = 1$ je $f(1) = 12 \cdot 1 - (3 \cdot 1 - 1)^2 = 8$. $M(1, 8)$

2) $f'(x) = -2x + 2 = 2(1 - x)$; $f''(x) = -2$. Stacionarna točka je $x = 1$. $f''(1) = -2 < 0$ slijedi da je $x = 1$ lokalni maksimum. Vrijednost funkcije u $x = 1$ je $f(1) = 4$. $M(1, 4)$.

3) $f'(x) = 3x^2 - 3 = 3(x^2 - 1)$, $f''(x) = 6x$. Stacionarne točke su $x_1 = 1$ i $x_2 = -1$. $f''(1) = 6 > 0$, $f''(-1) = -6 < 0$ slijedi da je $x_1 = 1$ lokalni minimum, a $x = -1$ lokalni maksimum. Vrijednost funkcije u $x_1 = 1$ je $f(1) = -2$, a u $x_2 = -1$ je $f(-1) = 2$. $M(-1, 2)$, $m(1, -2)$.

4) $f'(x) = 6x^2 - 12x - 18 = 6(x^2 - 2x - 3) = 6(x + 1)(x - 3)$, $f''(x) = 12x - 12 = 12(x - 1)$. Stacionarne točke su $x_1 = 3$ i $x_2 = -1$. $f''(3) = 24 > 0$, $f''(-1) = -24 < 0$ slijedi da je $x_1 = 3$ lokalni minimum, a $x_2 = -1$ lokalni maksimum. Vrijednost funkcije u $x_1 = 3$ je $f(3) = -41$, a u $x = -1$ je $f(-1) = 17$. $M(-1, 17)$, $m(3, -47)$.

5) $f'(x) = 6x^2 + 6x - 12 = 6(x^2 + x - 2) = 6(x + 2)(x - 1)$, $f''(x) = 12x + 6$. Stacionarne točke su $x_1 = -2$, $x_2 = 1$. $f''(-2) = -18 < 0$, $f''(1) = 18 > 0$ slijedi da je $x_1 = -2$ lokalni maksimum, a $x_2 = 1$ lokalni minimum. Vrijednost funkcije u $x_1 = -2$ je $f(-2) = 35$, a u $x_2 = 1$ je $f(1) = -2$. $M(-2, 25)$, $m(1, -2)$.

6) $f'(x) = 4x^3 - 4x = 4x(x - 1)(x + 1)$, $f''(x) = 12x^2 - 4$. Stacionarne točke su $x_1 = 0$, $x_2 = 1$ i $x_3 = -1$. $f''(0) = -4 < 0$, $f''(1) = 8 > 0$, $f''(-1) = 8 > 0$ slijedi da je $x_1 = 0$ lokalni maksimum, $x_2 = 1$ lokalni minimum, a $x_3 = -1$ lokalni minimum. Vrijednost funkcije u $x_1 = 0$ je $f(0) = 0$, u $x_2 = 1$ je $f(1) = -1$ i u $x_3 = -1$ je $f(-1) = -1$. $M(0, 0)$, $m(-1, -1)$, $m(1, -1)$.

7) $f'(x) = 4x^3 - 16x = 4x(x - 2)(x + 2)$, $f''(x) = 12x^2 - 16$. Stacionarne točke su $x_1 = 0$, $x_2 = 2$ i $x_3 = -2$. $f''(0) = -16 < 0$, $f''(2) = 32 > 0$ i $f''(-2) = 32 > 0$ slijedi da je $x_1 = 0$ lokalni maksimum, $x_2 = 2$ lokalni minimum i $x_3 = -2$ lokalni minimum. Vrijednost funkcije u $x_1 = 0$ je $f(0) = -9$, u $x_2 = 2$ je $f(2) = -25$ i u $x_3 = -2$ je $f(-2) = -25$. $M(0, -9)$, $m(2, -25)$, $m(-2, -25)$.

8) $f'(x) = (x+1)^3 + (x+2)3(x+1)^2 = (x+1)^2(x+1+3x+6) = (x+1)^2(4x+7)$, $f''(x) = 2(x+1)(4x+7) + 4(x+1)^2 = (x+1)(8x+14+4x+4) = (x+1)(12x+18)$. Stacionarne točke su $x_1 = -1$ i $x_2 = -\frac{7}{4}$.
 $f''(-1) = 0$ i $f''\left(-\frac{7}{4}\right) = \frac{9}{4} > 0$ slijedi da je $x_2 = -\frac{7}{4}$ lokalni minimum, a $x_1 = -1$ nije ekstrem. Vrijednost funkcije u $x_2 = -\frac{7}{4}$ je $f\left(-\frac{7}{4}\right) = -\frac{27}{256}$.
 $m\left(-\frac{7}{4}, -\frac{27}{256}\right)$.